

چند پلان از عملیات کربلای 4، 5 و 8

این روزها شهدای مدافع حرم و در گذشته شهدای هشت سال دفاع مقدس کشورمان با نثار جان خود موجب حفظ و احیای فرهنگ اسلام ناب محمدی(ص) شدند، به طوری که عزت و اقتدار امروز ملت ایران در عرصه‌های مختلف به خاطر ثمره خون شهدا است.

شهدای سپاه عاشورا چگونه بهشتی شدند چند پلان از عملیات کربلای 4، 5 و 8

این روزها شهدای مدافع حرم و در گذشته شهدای هشت سال دفاع مقدس کشورمان با نثار جان خود موجب حفظ و احیای فرهنگ اسلام ناب محمدی(ص) شدند، به طوری که عزت و اقتدار امروز ملت ایران در عرصه‌های مختلف به خاطر ثمره خون شهدا است.

به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز، یادواره گرامیداشت عملیات کربلای چهار، پنج و هشت و به ویژه یاد و خاطره 1096 شهید لشکر عاشورا، مصادف با سالگرد عملیات کربلای 5 در تالار وحدت دانشگاه تبریز، به نوعی یادآوری نقش برجسته و تعیین کننده سپاه عاشورا در سه عملیات را نشان می‌دهد.

تقدیم یک هزار و 96 نفر شهید، فرمانده شهید و 24 نفر از نیروهای واحد اطلاعات لشکر 31 عاشورا در این سه عملیات به انقلاب و نظام، حکایت از صیانت، اقتدار و حضور گسترده نقش سپاه عاشورا در دوره‌های مختلف از نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران را به نمایش می‌گذارد.

* دفتر خاطرات عملیات کربلای چهار، پنج و هشت

با این وجود، مسئول یادواره شهدای اطلاعات لشکر 31 عاشورا، اخیرا در این ارتباط اعلام کرده «در چند سال گذشته برنامه و مراسم مناسب و در خور شان این سه عملیات ترتیب داده نشده، که تلاش شده که این خلاء با برگزاری یادواره گرامیداشت سالگرد عملیات‌های کربلای چهار، پنج و هشت در تبریز پر شود».

به همین اعتبار، این موضوع بهانه خوبی شد، تا اینکه در گزارش و تحلیلی ضمن معرفی اجمالی عملیات کربلای چهار، پنج و هشت، به نقش و حضور سپاه عاشورا در عرصه های مختلف این نظام و در راس آنها به نقش این سپاه در دوران هشت سال دفاع مقدس بپردازیم.

سرآغاز این گزارش را با بیانات رهبر معظم انقلاب در خصوص عملیات کربلای پنج آغاز می‌کنیم، که در این خصوص فرموده‌اند: «شب‌های عملیات کربلای پنج، شب‌های قدر این انقلاب است و انس با آن باعث وارسته شدن است، هر کس آن عملیات را فراموش کند، نامش از اردوگاه انقلاب قلم خواهد خورد، لذا باید این حادثه را زنده نگه داریم».

البته این نکته هم نباید فراموش شود و آن اینکه، شهدای کشورمان در عرصه‌های مختلف این نظام از جمله در دوران هشت سال دفاع مقدس جان خویش را فدا کردند، تا اینکه ارزش‌های ناب اسلامی زنده بماند و به تعبیر قرآن شهدا در راه مقدس که همان «فی سبیل الله» است، کشته شدند، تا اینکه اسلام، قرآن و حدیث حفظ شود و در حال حاضر این وظیفه بر دوش جوانان دیگر این سرزمین یعنی «شهدای مدافع حرم» در آن سوی مرزهای کشورمان ادامه دارد.

* در تراز خط شهدا

این روزها شهدای مدافع حرم و در گذشته شهدای هشت سال دفاع مقدس کشورمان نیز با نثار جان خود و با الگوگیری از مکتب عاشورا و قیام امام حسین(ع)، موجب حفظ و احیای فرهنگ اسلام ناب محمدی(ص) شدند، به طوری که عزت و اقتدار امروز ملت ایران در عرصه‌های مختلف به خاطر ثمره خون شهدا است.

شهدای مدافع حرم و هشت سال دفاع مقدس به عنوان نماد ایثار، شهامت، شجاعت، آزادی، استقلال، صداقت، معنویت، افتخار و پایداری ملت ایران، باید همیشه و در همه حال در فضای جامعه ما زنده باشند، و از این رو، زنده نگه داشتن یاد و نام این شهدا، گام نهادن در مسیر حرکت و راه آنهاست و با برگزاری آیین‌ها و یادواره‌های مختلف از جمله بر پایی هر چه با شکوه‌تر

مراسم‌های، سالگردهای مختلف عملیات‌های دفاع مقدس، برگزاری نشست‌های تخصصی، علمی و تحلیل ابعاد مختلف دفاع مقدس، هفته دفاع مقدس و... قدمی هر چند کوچک برای معرفی و شناساندن راه و آرمان‌های شهدا برای آشنایی نسل جوان برداشت.

* چند پلان عملیات کربلای 4، 5 و 8

به هر حال، در ادامه این گزارش به ویژگی‌های عملیات کربلای چهار، پنج و هشت، می‌پردازیم. در واقع، سال‌ها از پایان هشت سال جنگ تحمیلی عراق، علیه ایران می‌گذرد، اما هنوز خاطرات رشادت‌ها و بزرگواری‌هایی رزمندگان دفاع مقدس و یاد و خاطرات شهدای جنگ هشت ساله در دل و جان مردم ایران زنده است. 19 دی ماه هر سال سالروز عملیات کربلای پنج است. به عبارت دیگر، این روز، هر ساله یادآور فریادهای یا زهرایی است، که قلب دشمن را در خاک شلمچه لرزاند و هراس را برای دشمن اشغالگر به ارمغان آورد.

از سویی، رزمندگان سپاه اسلام برای آزادسازی مناطق تحت اشغال و دفع تجاوز دشمن و به منظور دستیابی به اهداف والای خود، اقدام به انجام عملیات کربلای پنج در این منطقه کردند. این عملیات در تاریخ نوزدهم دی ماه 1365 با رمز مبارک یا زهرا(ع) در منطقه شلمچه و شرق بصره آغاز می‌شود. منطقه شلمچه به لحاظ اهمیت سیاسی و نظامی آن، به عنوان یکی از معابر وصولی شهر بصره، همواره در زمره اهداف قوای نظامی جمهوری اسلامی ایران قرار داشت. در صورت تسلط بر این منطقه، جمهوری اسلامی می‌توانست برتری خود در جنگ را به اثبات برساند.

به عقیده تحلیلگران این حوزه، به دلیل دست نیافتن ایران به اهداف پیش‌بینی شده در عملیات کربلای چهار، بحران بزرگی برای فرماندهان جنگ به وجود آمده بود. به همین سبب با توجه به آمادگی یگان‌ها و نیروهای داوطلب برای انجام عملیاتی دیگر، طرح عملیات «کربلای 5» در مدتی اندک یعنی 12 روز، ریخته شد.

ناگفته نماند، تکمیل و ترمیم خط پدافندی خودی در نهر جاسم، توسعه و تثبیت نهایی سر پل منطقه غرب نهر جاسم و پیشروی عمده به سوی کانال زوجی، تصرف مجدد سر پل غرب کانال ماهی و گرفتن جناح اساسی از دشمن، حضور موثر و تهدید منطقه استراتژیک شرق کانال زوجی و انهدام بخشی وسیع از امکانات و نفرات دشمن از جمله پنج هدف عمده این عملیات بوده است.

البته این نکته را نیز نباید از نظر دور داشت و آن اینکه، در عملیات کربلای پنج بیش از 80 فروند هواپیما، 700 دستگاه تانک و نفربر، 250 قبضه توپ صحرایی و ضدهوایی، صدها قبضه انواع ادوات نیمه سنگین، 1500 دستگاه خودرو، دستگاه انواع ادوات مهندسی- رزمی، مقدار زیادی سلاح سبک و مهمات دشمن منهدم شد.

همچنین در این عملیات 81 تیپ و گردان مستقل دشمن منهدم و 34 تیپ و گردان نیز آسیب کلی دید. تعداد کشته و زخمی‌ها و اسرای عراق بالغ بر 42 هزار و 700 تن بود. علاوه بر آن 220 دستگاه تانک و نفربر، 500 دستگاه خودرو، 85 قبضه انواع توپ، هزاران قبضه سلاح‌های سبک و سنگین و مقدار زیادی مهمات نیز به غنیمت نیروهای خودی درآمد.

در این عملیات بزرگ و طولانی که با سنگین‌ترین و بیشترین پاتک‌های دشمن توأم بود، چندین تن از فرماندهان برجسته ایرانی مانند «حسین خرازی» فرمانده لشکر 14 امام حسین(7) از اصفهان، «یدالله کلهر» قائم‌مقام لشکر 27 محمد رسول الله(9) از تهران، «حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالله میثمی» مسئول حوزه نمایندگی حضرت امام(4) در قرارگاه خاتم الانبیا(9)، اسماعیل دقایقی فرمانده لشکر 9 بدر، هاشم اعتمادی فرمانده تیپ امام حسن(7) محمدعلی شاهمرادی فرمانده تیپ 44 قمر بنی‌هاشم، حاج قاسم میرحسینی قائم‌مقام لشکر 41 ثارالله، محمد فرومندی قائم‌مقام لشکر 5 نصر و... به شهادت رسیدند.

* غریب نبودند، اما غریبانه رفتند

متخصصان و کارشناسان عرصه نظامی بر این باور هستند، در جنگ تحمیلی عملیات‌های زیادی انجام شد، که اکثر قریب به اتفاق آنها به قسمت اعظم نتایج پیش‌بینی شده خود دست یافتند، اما در این میان کربلای چهار یک استثناست.

حال آنچه در این زمینه اهمیت دارد اینکه عملیات کربلای چهار هیچگاه مظلومیت و شجاعت رزمندگان را فراموش نمی‌کند. عملیاتی که رادارهای آمریکائی به جبران قضیه مک فارلین، تمام جزئیات عملیات را به عراقی‌ها داده بودند. رمز عملیات یا محمد(ص) بود که ساعت 22:45 روز سوم دیماه سال 65 اعلام شد. مظلومیت شهدای عملیات کربلای چهار تداعی‌کننده غربت و مظلومیت ابا عبدالله الحسین(ع) و یاران باوفایش در روز عاشورا است.

تصرف شهر بصره و تهدید جاده صفران - بصره از جمله اهداف عملیات کربلای چهار بود. هدایت فرماندهی عملیات بر عهده قرارگاه مرکزی خاتم الانبیاء (ص) سپاه پاسداران بود و چهار قرارگاه عملیاتی نیز اجرای آن را بر عهده داشتند.

در این حال، رمز عملیات (یا محمد) حدود ساعت 22:45 اعلام شد و نیروهای عمل کننده فقط توانستند، در جزایر سهیل، قطعه، ام الرصاص، ام البابی و بلجانیه نفوذ کنند و در بعضی مناطق نیز به صورت موضعی رخه نمایند.

این عملیات به مدت دو روز با انهدام حدود 70 دستگاه زرهی، مکانیزه و خودرو، 7060 کشته، زخمی و اسیر دشمن به پایان رسید.

با وجود عملیات کربلای چهار که به شکست انجامید، کربلای 5 توانست تا حدودی خواسته فرماندهان جنگ را تأمین کند. شاید مهم‌ترین دستاورد عملیات بزرگ کربلای پنج انهدام بخش عظیمی از ماشین جنگی عراق بود. به همین دلیل انجام عملیات در شرق بصره بار دیگر در دستور کار قرار گرفت. عملیات «کربلای هشت» در دو محور با حضور نیروهای سپاه در همین راستا طراحی شد تا توسط دو قرارگاه اجرا شود.

* روایت پرواز از خاک تا افلاک

عملیات کربلای هشت در تاریخ 18 فروردین سال 1366 با رمز مبارک یا صاحب الزمان (عج) و با هدف انهدام نیروهای دشمن و تحکیم مواضع بدست آمده در عملیات کربلای 5 به مدت پنج روز در منطقه عملیاتی شرق بصره توسط رزمندگان اسلام در نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به وقوع پیوست.

در این عملیات 60 دستگاه تانک و نفربر و ده‌ها دستگاه خودرو منهدم گردید و تعداد 5 هزار و 200 تن از افراد دشمن کشته و زخمی و اسیر شدند. غنایم به دست آمده شامل ده‌ها دستگاه تانک و نفربر و تعدادی خودرو گردید. این عملیات که با هدف تأمین «کانال زوجی» در جنوب شلمچه و توسعه منطقه تصرف و در غرب کانال «پرورش ماهی» انجام شد، نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را به کسب تجربیات تازه‌ای نایل ساخت. در این عملیات محمدحسن قاسمی طوسی مسئول اطلاعات و عملیات لشکر 25 کربلا و حبیب‌الله کریمی فرمانده توپخانه 63 خاتم‌الانبیاء(9)، به شهادت رسیدند.

* پرسه در کوچه باغ‌های ایثار و شهامت

به گفته کارشناسان و فرماندهان هشت سال دفاع مقدس، به هر حال پیروزی عملیات کربلای هشت همانند پیروزی‌های دیگر ایران در ابتدا از سوی عراق و کلیه حامیانش مورد تکذیب قرار گرفت، چنانکه رادیو اسرائیل به نقل از کارشناسان نظامی گفت: به احتمال قوی نیروهای ایرانی در عملیات موسوم به کربلای هشت در جبهه بصره موفق به پیشروی نشده‌اند و نبرد به صورت ساکن ادامه دارد.

اما با گذشت زمان و عینیت پیروزی ایران، عراق سرانجام زبان به اعتراف گشود و متعاقب آن خبرگزاری‌ها چنین گزارش دادند: عراق دیروز اعتراف کرد، که مناطقی را در جریان حمله جدید ایران در شرق بصره از دست داده است. اعتراف عراق به از دست دادن زمین‌هایی در نزدیکی بصره، در اطلاعیه نظامی این کشور منعکس شده است. همچنین دعوت ایران از خبرنگاران خارجی برای باز دید از منطقه آزاد شده در عملیات نیز به منزله پیروزی جدید ایران مورد تأکید قرار گرفت.

بدین ترتیب، در آستانه سال 66 ضمن آنکه موفقیت حاصله از عملیات کربلای هشت در منطقه شرق بصره، از سوی رسانه‌های خارجی مورد تأیید قرار گرفت، به عنوان ضعف و ناتوانی روحی روز افزون عراق نیز ارزیابی شد.

از این حیث، سپاه عاشورا نیز با تقدیم هزاران شهید از جمله سرداران شهیدی همچون مهدی و حمید باکری، مرتضی یاغچیان، شهید حسن کسایی و ... از لشکرهای پرافتخار هشت سال دفاع مقدس است و در حال حاضر نیز این سپاه در عرصه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی کشورمان حضور پررنگی دارند.

* آنها به سمت خدا معبر زدند

به بیان روشن‌تر، هشت سال دفاع مقدس به ملت ایران و به ویژه برای جهانیان درس‌های زیادی آموخت، که در هیچ دانشگاه و مدرسه‌ای تدریس نمی‌شود. به بیان دیگر این دوران یکی از درخشان‌ترین و مهم‌ترین بخش‌های تاریخ انقلاب اسلامی بود، که امروزه الگوی برای مبارزات ملت‌های آزاده علیه استکبار جهانی شده است.

ملت ایران در طول هشت سال جنگ تحمیلی، یعنی 2 هزار و 887 روز در بوته امتحان پایداری و استقامت قرار گرفتند تا ثابت کنند، پیروزی از آن مومنان، حق‌طلبان، مظلومان و مجاهدان فی سبیل‌الله است.

از سوی دیگر، بسیاری از تحلیلگران مسائل سیاسی و جامعه‌شناسان بر این باورند، که این جانفشانی‌های رزمندگان اسلام در طول هشت سال دفاع مقدس بود که امروزه از آن به موج بیداری اسلامی در منطقه و جهان یاد می‌شود که ضمن پیشبرد منویات پیامبر اکرم(ص)، برای مسلمانان جهان عزت و سربلندی به ارمغان آورده است.

* نگاهی از جنس اخلاص، ایثار و از خودگذشتگی

درکل باید توجه داشته باشیم، دوران دفاع مقدس سند غرور ملت ایران برای نسل‌های آینده است و گرامیداشت روزهای بزرگی چون سالروز و یادواره‌های دفاع مقدس، هفته دفاع مقدس، فتح خرمشهر، عملیات‌های مهم این دوران و ... فرصتی مهم برای تجدید پیمان با آرمان‌های شهدای هشت سال دفاع مقدس، انقلاب و امام راحل است، چرا که در حال حاضر اقتدار و سربلندی ایران عزیز به خاطر ایثار و جانفشانی شهدا بوده که باید برای تبیین فرهنگ و ارزش‌های دفاع مقدس برای نسل جوان کشور بیش از گذشته تلاش کنیم.

* نگارنده: موسی کاظم‌زاده